

31993L0007

L 74/74

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

27.3.1993.

PADOMES DIREKTĪVA 93/7/EEK**(1993. gada 15. marts)****par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu**

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas Līgumu, un jo īpaši tā 100.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

sadarbībā ar Eiropas Parlamentu ⁽²⁾,

ņemot vērā Ekonomisko un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽³⁾,

tā kā Līguma 8.a pants paredz iekšējā tirgus, kurš veido telpu bez iekšējām robežām, kurā saskaņā ar Līguma noteikumiem tiek nodrošināta preču, personu, pakalpojumu un kapitāla brīva pārvietošanās, izveidi ne vēlāk kā līdz 1993. gada 1. janvārim;

tā kā saskaņā ar Līguma 36. panta noteikumiem, un ievērojot ierobežojumus, dalībvalstis pēc 1992. gada paturēs tiesības noteikt savas nacionālās kultūras vērtības un veiks nepieciešamos pasākumus to aizsardzībai šajā telpā bez iekšējām robežām;

tā kā tāpēc būtu jāievieš pasākumi, kas ļautu dalībvalstīm nodrošināt to kultūras priekšmetu atgriešanu savā teritorijā, kuri klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības minētā 36. panta izpratnē un kuri izvesti no to teritorijas, pārkāpjot iepriekšminētos valsts pasākumus vai Padomes 1992. gada 9. decembra Regulu (EEK) Nr. 3911/92 par kultūras priekšmetu izvešanu ⁽⁴⁾, un tā kā šo

pasākumu īstenošanai vajadzētu būt pēc iespējas vienkāršai un efektīvai, un tā kā, lai atvieglotu sadarbību attiecībā uz atgriešanu, pasākumu joma būtu jāierobežo līdz priekšmetiem, kas pieskaitāmi kultūras priekšmetu parastajām kategorijām, un tā kā šīs direktīvas pielikums tāpat nav vērst uz to priekšmetu noteikšanu, kas klasificējami kā "nacionālās kultūras vērtības" minētā 36. panta izpratnē, bet vienīgi uz to priekšmetu kategoriju noteikšanu, kuri var tikt klasificēti kā tādi un attiecīgi var tikt ietverti šīs direktīvas ieviestajā atgriešanas procedūrā;

tā kā šī direktīva attiecināma arī uz kultūras priekšmetiem, kas klasificēti kā nacionālās kultūras vērtības un veido publisko kolekciju vai baznīcas institūciju inventāra neatņemamu sastāvdaļu, bet neietilpst šajās vispārējās kategorijās;

tā kā starp dalībvalstīm būtu jāievieš administratīvā sadarbība attiecībā uz to valsts dārgumiem, kas būtu cieša sakarā ar to sadarbību nozagto mākslas darbu jomā, un jo īpaši piedaloties valsts dārgumu un to publiskajās kolekcijās ietilpstošo nozaudēto, nozagto vai nelikumīgi izvesto kultūras priekšmetu uzskaitē Interpolā un citās piemērotās institūcijās, kas veic tamlīdzīgu uzskaiti;

tā kā šīs direktīvas ieviestā kārtība ir pirmais posms dalībvalstu sadarbības izveidošanā šajā jomā iekšējā tirgus kontekstā, un tā kā mērķis ir dalībvalstu attiecīgo tiesību aktu savstarpējā atzīšana, un tā kā tāpēc jo īpaši būtu jāparedz, ka Komisijai palīdz padomdevēja komiteja;

tā kā Regula (EEK) Nr. 3911/92 kopā ar šo direktīvu ievieš Kopienas sistēmu dalībvalstu kultūras priekšmetu aizsardzībai, un tā kā termiņš, līdz kuram dalībvalstīm jānodrošina atbilstība šai direktīvai, būtu pēc iespējas jāpietuvina attiecīgās regulas spēkā

⁽¹⁾ OV C 53, 28.2.1992., 11. lpp.
un OV C 172, 8.7.1992., 7. lpp.

⁽²⁾ OV C 176, 13.7.1992., 129. lpp.
un OV C 72, 15.3.1993.

⁽³⁾ OV C 223, 31.8.1992., 10. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 395, 31.12.1992., 1. lpp.

stāšanās dienai, un tā kā, ņemot vērā šo valstu tiesisko iekārtu īpatnības un tiesību aktu grozījumus, kas nepieciešami šīs direktīvas īstenošanai, dažām dalībvalstīm būs vajadzīgs ilgāks laiks,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Šajā direktīvā:

1. "Kultūras priekšmets" nozīmē priekšmetu, kurš

— pirms vai pēc tā izvešanas no dalībvalsts teritorijas klasificēts kā "nacionālās kultūras vērtības ar māksliniecisku, vēsturisku vai arheoloģisku vērtību" saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai administratīvajām procedūrām Līguma 36. panta izpratnē

un

— pieder kādai no pielikumā minētajām kategorijām vai nepieder pie kādas no šīm kategorijām, bet kā neatņemama sastāvdaļa ietilpst

— muzeju, arhīvu vai bibliotēku saglabājamo kolekciju inventāros minētajās publiskajās kolekcijās.

Šajā direktīvā "publiskās kolekcijas" nozīmē kolekcijas, kas ir dalībvalsts, dalībvalstī esošas vietējās vai reģionālās iestādes vai dalībvalsts teritorijā esošas institūcijas īpašums un kas ir noteiktas par publiskām saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem, šādai institūcijai esot dalībvalsts vai vietējās vai reģionālās iestādes īpašumā vai saņemot no tām būtisku finansējumu,

— baznīcas institūciju inventāri.

2. "Nelikumīgi izvests no dalībvalsts teritorijas" nozīmē

— izvests no dalībvalsts teritorijas, pārkāpjot šīs valsts nacionālo kultūras vērtību aizsardzības noteikumus vai pārkāpjot Regulu (EEK) Nr. 3911/92, vai

— netiek atgriezts pēc likumīgas pagaidu izvešanas termiņa beigām, vai pārkāpts jebkurš cits šādu pagaidu izvešanu regulējošs nosacījums;

3. "Pieprasītāja dalībvalsts" nozīmē dalībvalsti, no kuras teritorijas kultūras priekšmets ir ticis nelikumīgi izvests.

4. "Pieprasījumu saņemošā dalībvalsts" nozīmē dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas no citas dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestais kultūras priekšmets.

5. "Atgriešana" nozīmē kultūras priekšmeta fizisko atgriešanu pieprasītājas dalībvalsts teritorijā.

6. "Valdītājs" nozīmē personu, kura fiziski pārvalda kultūras priekšmetu savā labā.

7. "Turētājs" nozīmē personu, kura fiziski pārvalda kultūras priekšmetu trešo pušu labā.

2. pants

No dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvesti kultūras priekšmeti tiek atgriezti saskaņā ar kārtību un apstākļiem, kas noteikti šajā direktīvā.

3. pants

Šajā direktīvā noteikto uzdevumu izpildei katra dalībvalsts nozīmē vienu vai vairākas centrālās iestādes.

Dalībvalstis informē Komisiju par visām centrālajām iestādēm, kuras tās izraugās, ievērojot šo pantu.

Komisija publicē šo centrālo iestāžu un jebkuru ar tām saistīto grozījumu sarakstu *Eiropas Kopienu Oficiālā Vēstneša C sērijā*.

4. pants

Dalībvalstu centrālās iestādes sadarbojas un veicina apspriešanos starp dalībvalstu kompetentajām valsts iestādēm. Pēdējās no iepriekšminētajām, jo īpaši

1) pēc pieprasītājas dalībvalsts iesnieguma meklē noteikto kultūras priekšmetu, kurš ir ticis nelikumīgi izvests no tās teritorijas, nosakot valdītāju un/vai turētāju. Iesniegumā jāiekļauj visa informācija, kas nepieciešama, lai atvieglotu šo meklēšanu, īpaši norādot priekšmeta faktisko vai domājamo atrašanās vietu;

2) paziņo attiecīgajām dalībvalstīm gadījumos, ja to teritorijā tiek atrasts kultūras priekšmets un ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka tas ir ticis nelikumīgi izvests no citas dalībvalsts teritorijas;

3) dod iespēju pieprasītājas dalībvalsts kompetentajām iestādēm pārbaudīt, vai attiecīgais priekšmets ir kultūras priekšmets, ar noteikumu, ka pārbaude tiek veikta 2 mēnešu laikā pēc 2. punktā minētā paziņojuma. Gadījumā, ja tā netiek veikta noteiktajā termiņā, 4. un 5. punktu pārstāj piemērot;

4) sadarbībā ar attiecīgajām dalībvalstīm veic jebkurus nepieciešamos pasākumus kultūras priekšmeta fiziskai saglabāšanai;

5) ar nepieciešamajiem pagaidu pasākumiem novērš jebkuru darbību, kas paredzēta, lai izvairītos no atgriešanas procedūras;

6) attiecībā uz atgriešanu darbojas kā starpnieks starp valdītāju un/vai turētāju, un pieprasītāju dalībvalsti. Šajā nolūkā pieprasījumu saņemošo dalībvalstu kompetentās iestādes var, neierobežojot 5. pantu, vispirms atvieglot šķēršļtīesas procedūras īstenošanu saskaņā ar pieprasījumu saņemošās valsts tiesību aktiem, ar noteikumu, ka pieprasītāja valsts un valdītājs vai turētājs formāli sniedz savu piekrišanu.

5. pants

Pieprasītāja dalībvalsts var ierosināt tiesas procesu pieprasījumu saņemošās dalībvalsts kompetentā tiesā pret valdītāju vai, ja tāda nav, pret turētāju nolūkā nodrošināt no tās teritorijas nelikumīgi izvestā kultūras priekšmeta atgriešanu.

Tiesas procesu var ierosināt tikai tad, ja tā ierosināšanas dokumentam pievienots

- dokuments, kas apraksta priekšmetu, uz ko attiecas pieprasījums, un apliecina, ka tas ir kultūras priekšmets,
- pieprasītājas dalībvalsts kompetentu iestāžu apliecinājums, ka kultūras priekšmets ir ticis nelikumīgi izvests no tās teritorijas.

6. pants

Pieprasītājas dalībvalsts centrālā iestāde tūlīt informē pieprasījumu saņemošās dalībvalsts centrālo iestādi par tiesas procesa ierosināšanu nolūkā nodrošināt attiecīgā priekšmeta atgriešanu.

Pieprasījumu saņemošās dalībvalsts centrālā iestāde tūlīt informē citu dalībvalstu centrālās iestādes.

7. pants

1. Dalībvalstis savos tiesību aktos nosaka, ka šajā direktīvā paredzētais tiesas process nevar tikt ierosināts vēlāk kā gadu no brīža, kad pieprasītāja dalībvalsts uzzinājusi par kultūras priekšmeta atrašanās vietu un par tās valdītāja vai turētāja identitāti.

Jebkurā gadījumā šāds tiesas process nevar tikt ierosināts vēlāk kā pēc 30 gadiem kopš priekšmeta nelikumīgas izvešanas no pieprasītājas dalībvalsts teritorijas. Tomēr 1. panta 1. punktā minēto dalībvalstu publiskajās kolekcijās ietilpstošu priekšmetu un baznīcas priekšmetu gadījumā, ja attiecīgās valsts tiesību aktos tie pakļauti īpašai aizsardzībai, atgriešanas prasībām piemērojams 75 gadu prasības noilguma termiņš, izņemot dalībvalstis, kurās netiek piemērots prasības noilguma termiņš, vai dalībvalstu divpusējo līgumu gadījumā, kuros tiek noteikts noilguma termiņš, kas pārsniedz 75 gadus.

2. Prasība par atgriešanu nevar tikt iesniegta gadījumā, ja izvešana no pieprasītājas dalībvalsts attiecīgās valsts teritorijas vairs nav nelikumīga laikā, kad tā tiek iesniegta.

8. pants

Izņemot to, kā citādi tiek noteikts 7. un 13. pantā, kompetentā iestāde norīko attiecīgā kultūras priekšmeta atgriešanu, ja tas atzīts

par kultūras priekšmetu 1. panta 1. punkta izpratnē un par nelikumīgi izvestu no valsts teritorijas.

9. pants

Norikojot priekšmeta atgriešanu, pieprasījumu saņemošo valstu kompetentā tiesa nosaka valdītājam kompensāciju, ko uzskata par taisnīgu saskaņā ar lietas apstākļiem, ar noteikumu, ka tiesa pārlicinājusies, ka valdītājs, iegādājoties priekšmetu, ir rīkojies ar pienācīgu piesardzību un uzmanību.

Pierādīšanas pienākumu reglamentē pieprasījumu saņemošās dalībvalsts tiesību akti.

Dāvinājuma vai mantošanas gadījumā valdītājs nedrīkst būt izdevīgākā situācijā nekā persona, no kuras tas šādā ceļā ieguvus priekšmetu.

Pieprasītāja dalībvalsts šādu kompensāciju izmaksā pēc priekšmeta atgriešanas.

10. pants

Izdevumus, kas rodas, īstenojot tiesas nolēmumu par kultūras priekšmeta atgriešanu, sedz pieprasītāja dalībvalsts. Tas pats attiecas uz 4. panta 4. punktā minēto pasākumu izmaksām.

11. pants

Taisnīgas kompensācijas un attiecīgi 9. un 10. pantā minēto izdevumu samaksa neierobežo pieprasītājas dalībvalsts tiesības veikt pasākumus šo summu atgūšanai no personām, kas ir atbildīgas par nelikumīgu kultūras priekšmeta izvešanu no tās teritorijas.

12. pants

Kultūras priekšmeta īpašuma tiesības pēc tā atgriešanas regulē pieprasītājas dalībvalsts attiecīgais likums.

13. pants

Šī direktīva attiecas tikai uz kultūras priekšmetiem, kuri nelikumīgi izvesti no dalībvalsts teritorijas 1993. gada 1. janvārī vai pēc tam.

14. pants

1. Katra dalībvalsts var paplašināt savu kultūras priekšmetu atgriešanas pienākumu, ietverot citas pielikumā neminētas priekšmetu kategorijas.

2. Katra dalībvalsts var šajā direktīvā paredzēto kārtību piemērot nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanas pieprasījumiem no citu dalībvalstu teritorijām līdz 1993. gada 1. janvārim.

15. pants

Šī direktīva neierobežo nevienu civillietu vai krimināllietu, ko saskaņā ar dalībvalstu likumiem varētu ierosināt pieprasītāja dalībvalsts un/vai nozagtā kultūras priekšmeta īpašnieks.

16. pants

1. Ik pēc trim gadiem un pirmo reizi 1996. gada februārī dalībvalstis nosūta Komisijai ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu.
2. Ik pēc trim gadiem Komisija nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai pārskata ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu.
3. Padome pārskata šīs direktīvas efektivitāti pēc trīs gadu piemērošanas termiņa un, pieņemot lēmumu pēc Komisijas ierosinājuma, veic jebkādu nepieciešamo pielāgošanu.
4. Jebkurā gadījumā Padome, darbojoties pēc Komisijas ierosinājuma, ik pēc trim gadiem izskata un pēc vajadzības labo pielikumā norādītās summas, pamatojoties uz ekonomiskajiem un monetārajiem rādītājiem Kopienā.

17. pants

Komisijai palīdz komiteja, kas izveidota saskaņā ar Regulas (EEK) Nr. 3911/92 8. pantu.

Komiteja izskata jebkuru ar šīs direktīvas pielikuma piemērošanu saistīto jautājumu, kura izskatīšanu var ierosināt priekšsēdētājs pēc savas iniciatīvas vai pēc dalībvalsts pārstāvja pieprasījuma.

18. pants

Lai izpildītu šīs direktīvas prasības, deviņu mēnešu laikā no tās pieņemšanas dienas dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, izņemot, ciktāl tas skar Beļģijas Karalisti, Vācijas Federatīvo Republiku un Nīderlandes Karalisti, kurām jāpakļaujas šai direktīvai vēlākais pēc divpadsmit mēnešiem no tās pieņemšanas dienas. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis paredz šos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka metodes, kā izdarīt šādas atsauces.

19. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1993. gada 15. martā

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs
M. JELVED

PIELIKUMS

Direktīvas 1. panta 1. punkta otrajā ievilkumā minētajām kategorijām jāpieder pie priekšmetiem, kas Līguma 36. panta izpratnē klasificēti kā “nacionālās kultūras vērtības”, lai tie varētu tikt atgriezti saskaņā ar šo direktīvu

- A. 1. Vairāk nekā 100 gadus veci arheoloģiskie priekšmeti, kas iegūti no
- zemes vai zemūdens izrakumiem un atradumiem,
 - arheoloģiskajiem atradumiem,
 - arheoloģiskajām kolekcijām.
2. Vairāk nekā 100 gadus veci elementi, kuri ir sadalītu mākslas, vēstures vai reliģijas pieminekļu neatņemama sastāvdaļa.
3. Pilnībā ar roku izpildīti attēli un gleznas un jebkurā veidā, un no jebkāda materiāla ⁽¹⁾.
4. Pilnībā ar roku uz jebkura materiāla izpildītas mozaīkas, kas nav iekļautas 1. vai 2. kategorijā, un jebkurā veidā un no jebkura materiāla izpildīti zīmējumi ⁽¹⁾.
5. Oriģinālie gravējumi, gravīras, serigrāfijas un litogrāfijas un to attiecīgās plātnes un oriģināli ⁽¹⁾.
6. 1. kategorijā neiekļautās oriģinālās skulptūras vai tēlniecības darbi un kopijas, kas izgatavotas tādā veidā kā oriģināls ⁽¹⁾.
7. Fotogrāfijas, to filmas un negatīvi ⁽¹⁾.
8. Inkunābulas un manuskripti, to skaitā kartes un mūzikas partitūras atsevišķi vai kolekcijās ⁽²⁾.
9. Vairāk nekā 100 gadus vecas grāmatas atsevišķi vai kolekcijās.
10. Vairāk nekā 200 gadus vecas iespiestas kartes.
11. Jebkāda veida arhīvi un jebkādi to elementi jebkurā veidā, kuros ietilpst vairāk nekā 50 gadus veci elementi.
12. a) Zooloģiskas, botāniskas, mineraloģiskas vai anatomiskas kolekcijas ⁽²⁾ un paraugi no šīm kolekcijām;
b) vēsturiskas, paleontoloģiskas, etnogrāfiskas vai numismātiskas interešu kolekcijas ⁽²⁾.
13. Vairāk nekā 75 gadus veci transporta līdzekļi.
14. Jebkura cita vairāk nekā 50 gadus veca senlieta, kas nav iekļauta A 1 līdz A 13 kategorijā.
- Uz kultūras priekšmetiem no A 1 līdz A 14 kategorijai šī direktīva attiecas tikai tad, ja to vērtība atbilst vai pārsniedz B daļā noteiktos finansiālā vērtējuma sākumpunktus.

B. Konkrētām A daļā minētajām kategorijām piemērojami finansiālā vērtējuma sākumpunkti (ECU)

VĒRTĪBA: 0 (nulle)

- 1 (arheoloģiskie priekšmeti)
- 2 (sadalīti pieminekļi)
- 8 (inkunābulas un manuskripti)
- 11 (arhīvi)

15 000

- 4 (mozaīkas un zīmējumi)
- 5 (gravīras)
- 7 (fotogrāfijas)
- 10 (iespiestas kartes)

⁽¹⁾ Kas ir vairāk nekā piecdesmit gadus veci un nepieder saviem radītājiem.

⁽²⁾ Kā noteikts Tiesas nolēmumā lietā 252/84:

50 000

- 6 (skulptūras)
- 9 (grāmatas)
- 12 (kolekcijas)
- 13 (transporta līdzekļi)
- 14 (jebkurš cits priekšmets)

150 000

- 3 (gleznas)

Novērtējums par to, vai ir vai nav izpildīti nosacījumi attiecībā uz finansiālo vērtību, jāveic atgriešanas pieprasījuma laikā. Finansiālā vērtība ir priekšmeta vērtība pieprasījumu saņemošajā dalībvalstī.

Pielikumā ECU izteikto vērtību konvertēšana attiecīgās valsts valūtā jāveic 1993. gada 1. janvārī.
